

ԿԱՐՄՐԻԿԸ

Լինում է շի լինում՝ մի փոքրիկ սիրուն աղջիկ է լինում: Ու՛մի անգամ տեսնում է, սիրում է էս աղջկանը, բայց ամենից շատ իր տատն է սիրում. էլ շի իմանում՝ ինչ անի, որ թողան սիրտը շահած պահի:

Մի անգամ էլ մի կարմիր գլխարկ է նվիրում: Էս կարմիր գլխարկն էնքան է սազ գալիս էս աղջկանը, որ էլ շի ուզում գլխին ուրիշ գլխարկ դնի բացի կարմրից: Կարմիր շորեր էլ հագցնում են, ոտից մինչև գլուխ կարմրում է, դրա համար էլ անունը դնում են Կարմրիկ:

Մի անգամ մերը Կարմրիկին ասում է.

— Ա՛ն էս գաթեն ու էս գինին, տար տուր տատին. հիվանդացել է, թուլացել է, թող ուտի, խմի, մի քիչ ուժի գա: Դե՛, քանի օրը շոգ շի, գնա՛, միայն կարգին, կամաց գնա, ճամփից էլ շժուվես, թե չէ վեր կընկնես, շիշը կջարդես, էլ տատի համար բան չի մնալ: Տատի մոտ էլ որ մտնես, շմոռանաս՝ տատին բարևես: Էնտեղ էլ հանգիստ կաց, դեսուդեն չվազվզես:

— Հա՛, մայրի՛կ, ինչպես ասում ես, էնպես կանեմ,— խոսք է տալիս Կարմրիկն ու գնում:

Տատը ապրելիս է լինում գյուղից մի կես ժամ հեռու, անտառի մեջ: Կարմրիկը հենց անտառն է մտնում թե չէ՝ դեմը դուրս է գալիս մի գեղ: Բայց Կարմրիկը շի իմանում, թե գելն ինչ սարսափելի գազան է, ու իսկի շի էլ վախենում:

— Բարո՛վ, Կարմրի՛կ,— ասում է գելը:

— Բարով, Գեղ-ախպեր:

— Էսպես վաղ-վաղ ո՞ւր ես գնում, Կարմրի՛կ:

— Գնում եմ տատիս մոտ:

— Էդ ի՞նչ ես տանում գոգնոցումդ:

— Գաթա ու գինի եմ տանում: Մենք երեկ գաթա թխեցինք, տատիկս հիվանդացել է, թուլացել է, տանում եմ, որ գաթեն ուտի, գինին էլ խմի, ուժի գա:

— Քու տատը որտե՞ղ է ապրում:

— Անտառում, մի քառորդ ժամի ճամփա էլ կա մինչև էն-տեղ: Էնտեղ երեք կաղնի ծառ կա, էն ծառերի տակին է նրա տունը, ա՛յ, էն, որ չորս կողմն էլ տկողնի ցանկապատ ունի. հիմի կարելի է՝ հիշես:

Կարմրիկն էսպես խոսում է, իսկ գելն իրան-իրան միտք է անում.

— Էս փոքրիկ, քնքուշ աղջիկը ի՞նչ անուշ պատառ է... սա ավելի համով կլինի, քան թե պառավը: Ապա, քեզ տեսնեմ, մեր տղա, բանդ էնպես խելքով բռնի, որ ջուխտն էլ ճանկդ գցես:

Մի քիչ Կարմրիկի հետ գնում է ու ասում.

— Մի գեսը մտիկ արա, է՛, Կարմրի՛կ, տես ի՞նչ հիանալի ծաղիկներ են փռված մեր չորս կողմը: Մի շես կանգնում ու շես հիանում սրանցով: Մի լսի՛ր, տես՝ թռչուններն ի՞նչ ուրախ երգում են: Հենց ուղիղ քշած, սուսուփուս գնում ես, կարծես թե ուսումնարան ես գնում: Մի տես, ինչ ուրախություն է անտառում...

Էստեղ գլուխը վեր է քաշում Կարմրիկը, չորս կողմն աչք ածում, տեսնում է՝ ծառերի տերևների արանքից էստեղ-էնտեղ ներս են թափանցում ու խաղում են արևի շողքերը, իսկ կանաչ խոտի մեջ ցրիվ բարձրանում են գույնզգույն անհամար ծաղիկները: Մտքումն ասում է.

— Տատի համար որ մի փունջ ծաղիկ էլ տանեմ, հո շատ կուրախանա: Դեռ ժամանակ էլ կա, կհասնեմ...

Ասում է, ճամփից դուրս է գալիս, անտառն ընկնում ու սկսում ծաղիկ քաղել: Մինը պոկում է, տեսնում է՝ նրա կող-

քին ավելի գեղեցիկն է ծաղկում, հիմի էլ էն կողմն է վազում.
էսպիսով էլ ավելի ու ավելի հեռու, անտառի խորքն է մտնում:

Իսկ էս ժամանակ գելը կարճ ճամփով տատի տունն է հասնում ու դուռը ծեծում:

— Էդ ո՞վ է:

— Կարմրիկն եմ, քեզ համար գինի ու գաթա եմ բերել, դու-
ռը բաց արա:

— Դուան փակիչին հուպ տուր, կբացվի,— ներսից ձեն է տալիս տատը: — Ես թույլ եմ, չեմ կարող վեր կենալ:

Գելը դուան փակիին հուպ է տալիս, դուռը ետ է բացվում: Լուռ հարձակվում է անկողնի վրա ու պառավին ողջ-ողջ կուլ տալիս: Հետո նրա շորերը հագնում է, նա գլխակապիչը կապում, անկողնում պառկում ու վերմակը քաշում վրեն:

Իսկ Կարմրիկը էնտեղ մի ծաղկից մյուս ծաղիկն է վազում ու երբ որ էնքան շա՛տ-շա՛տ ծաղիկ է քաղում, որ տեսնում է՝ էլ չի կարող տանի, նոր տատը միտն է ընկնում, դարձյալ ընկնում է ճամփեն, վազում դեպի տատի տունը:

Որ հասնում է տատի տունը՝ զարմանում է, թե դուռն ինչու է կրնկի վրա բաց:

Ներս է մտնում, սիրտը մի վախ է ընկնում: Ասում է՝ «Տեր Աստված, միշտ իմ տատի մոտ էնպես լավ էր, էսօր ինչո՞ւ եմ էսպես վախենում...»: Մտքումն էսպես է ասում ու ձեն է տալիս.

— Բարի լո՛ւս, տա՛տի ջան:

Պատասխան չկա: Մոտենում է տատի անկողնին, վերմակը ետ է քաշում: Տեսնում է՝ տատը պառկած է, բայց չի իմանում՝ ինչու գլխակապիչը ներքև է քաշել ու էնպես տարօրինակ է նայում որ...

— Վա՛յ,— ասում է,— տա՛տի, էդ ի՛նչ ահագին ականջներ ունես...

— Էս նրա համար է, որ քեզ լավ լսեմ, բալի՛կս...

- Վա՛յ, տա՛տի,— էդ ի՛նչ ահագին աչքեր ունես...
- էս նրա համար է, որ քեզ լավ տեսնեմ, բալի՛կս...
- Վա՛յ, տա՛տի, էդ ի՛նչ ահագին ձեռներ ունես...
- էս նրա համար է, որ քեզ ավելի լավ գրկեմ, բալի՛կս...
- Բայց, տա՛տի, էդ ի՛նչ սարսափելի մեծ բերան ունես...
- Իսկ էս նրա համար է, որ քեզ շուտով ուտեմ...

Ասում է գելն ու տեղիցը ներքև թռչում, ձեռաց կուլ տալիս խեղճ Կարմրիկին:

Սրան էլ կուլ է տալիս, կշտանում է ու նորից անկողնում պառկում, խոմփացնելով քնում: Հենց էս ժամանակ, դու մի՛ ասիլ, մի որսկան էդ պառավի տան մոտիցն անց է կենում: Ասում է.

— էս պառավն ինչո՞ւ է էսպես խոմփացնում, մի տեսնեմ, չլինի՞ թե հետը բան է պատահել...

Ներս է մտնում, մահճակալին մոտենում, տեսնում է՝ պառավի տեղը պառկած գելը:

— Հը՛, վերջապես ճանկս ընկար, անիծվա՛ծ, վաղուց էի քեզ ման գալիս:

Ասում է որսկանն ու մին ուզում է հրացանով զարկի, մին էլ մտածում է, թե կարելի է՝ պառավին կուլ է տվել, ու կարելի է դեռ նրան փրկել: Էլ հրացանով չի զարկում, դանակն առնում է ու սկսում է փորը ճղել: Մի քիչ ճղում է թե չէ՝ մի կարմիր գլխարկ է երևում, մի քիչ էլ ճղում է, Կարմրիկը կենդանի-կենդանի դուրս է թռչում ու կանչում.

— Վա՛յ, ի՛նչքան վախեցա... ի՛նչ մութն էր գիլի փորումը...

Նրա ետևից էլ տատն է դուրս գալիս, նա էլ էր դեռ կենդանի, բայց դժար էր շունչը քաշում:

էստեղ Կարմրիկը շտապով մեծ-մեծ քարեր է հավաքում, էն քարերով բերում են գիլի փորը լցնում: Գելը զարթնում է, ուզում է տեղիցը թռչի, դուրս փախչի, բայց քարերից էնքան ծանրացել էր, որ տեղնուտեղը վեր է ընկնում, գետնովը դիպչում, սատկում:

Ամենքն էլ էնպես ուրախանում են, էնպես ուրախանում են, որ էլ լեզվով ասել չի լինիլ: Որսկանը գիլի մորթին պոկում է, վեր կալնում գնում, պառավը նստում է, սկսում է Կարմրիկի բերած գաթեն ուտել, գինին խմել ու քիչ-քիչ ուժի գալ, իսկ Կարմրիկը մտածում է.

— Չէ՛, էս մինը բավական էր, էլ երբեք ճամփից դուրս չեմ գալ ու մենակ անտառն ընկնիլ, երբ որ մայրիկը չի թողնում: Ասում են, սրանից ետը մի անգամ էլ Կարմրիկը երբ որ իր տատի համար թխվածք է եղել տանելիս, մի ուրիշ գել է ուզեցել նրան համոզի, որ ճամփիցը դուրս գա: Բայց Կարմրիկն զգուշացել է ու իր ճամփեն է գնացել: Երբ որ տատի մոտ է հասել՝ պատմել է, թե հապա՛՜ էսպես մի գել պատահեց ինձ ճամփին, բարևեց, բայց էնպես շար աչքով էր նայում, որ թե ճամփի մեջ չլինեինք, հավատա, թե ինձ ուտեր...

Տատն ասել է.

— Վա՛յ, Կարմրիկ ջան, կաց դուռը փակենք, որ չլինի, թե էդ գելը գա հանկարծ:

Մի քիչ կենում են, տեսնում են՝ գելը դուռը ծեծում է ու ձեն է տալիս.

— Տատի՛, դուռը բաց արա, ես Կարմրիկն եմ, քեզ համար գաթա եմ բերել...

Տատն ու Կարմրիկը ոչ պատասխան են տալիս, ոչ դուռը բաց են անում: Սրանից ետը գելը մի քանի անգամ էլ տան շորս կողմովը պտույտ է գալիս ու բարձրանում կտուրը: Էնտեղ սպասում է, թե երբ պետք է իրիկունը Կարմրիկը դուրս գա իրենց տունը գնալու, որ բռնի ուտի: Տատը գլխի է ընկնում նրա մտքինը:

Դռանը, հենց տան պատի տակին, մի մեծ կոթ է լինում ջրով. Կարմրիկին ասում է.

— Կարմրիկ ջան, էստեղ մսի խաշու (եփած մսի ջուր) կա, վեր կալ էս խաշուն, տար ածա կոթի մեջը:

Կարմրիկը մսի խաշուն տանում է, ածում դռան մեծ կոթի մեջը, էնքան, որ կոթը պոնգեպոնգ լցվում է:

էս խաշվի հոտը վեր է բարձրանում, ընկնում գիլի քիթը: Գելը փնչացնում է, վերևից սկսում է ծիկրակել, թաքուն նայել դեպի ներքև, վիզը ձգո՛ւմ է, ձգո՛ւմ է, էնքան ձգում է, որ էլ չի կարողանում իրան պահի, թրը՛մփ, ընկնում է ուղիղ կոթի մեջը, խեղդվում: Կարմրիկն էլ ուրախ-ուրախ վեր է կենում, գնում իրենց տունը, էն է լինում էն, էլ ճամփին ոչ ոք ձեռք չի տալիս նրան: